

- **Czym jest płaca wystarczająca na życie (ang. *living wage*)?**

Jest to płaca, która zapewnia zaspokojenie podstawowych potrzeb, takich jak pokrycie kosztów wartościowego pożywienia, mieszkania, czystej wody, ubrań, edukacji i opieki zdrowotnej, jak również pozwala zaoszczędzić część pieniędzy. Płaca wystarczająca na życie powinna być wypłacana za pracę w standardowych godzinach (bez nadgodzin). Powinna także umożliwiać utrzymanie osób zależnych.

Clean Clothes Campaign uważa, że wszyscy pracownicy i wszystkie pracownice przemysłu odzieżowego – zarówno ci z wielkich fabryk, jak i pracujący w domu - mają prawo do płacy wystarczającej na życie.

- **Dlaczego płaca wystarczająca na życie jest tak ważna dla kobiet?**

Kobiety generalnie ponoszą większą odpowiedzialność za funkcjonowanie domu i rodziny (np. opiekują się dziećmi i osobami starszymi), co oznacza, że zazwyczaj poddane są większej (a nie - jak głosi stereotyp – mniejszej) presji zarabiania pieniędzy, które wystarczą na życie. Liczne obowiązki - zarobkowe, domowe i związane z opieką nad osobami zależnymi - ograniczają ich zdolność do szukania innego zatrudnienia, podejmowania działań w celu poprawienia warunków pracy lub głośnego mówienia o złym traktowaniu, jakiego doświadczają.

Kobiety stanowią zdecydowaną większość pracowników globalnego przemysłu odzieżowego. W większości krajów, w których produkuje się odzież, pensje są niskie i dalekie od płacy wystarczającej na życie. Pomimo licznych nadgodzin pracownice zarabiają tak mało, że nie są w stanie zapewnić odpowiedniego żywienia nawet sobie, nie wspominając o członkach ich rodzin. Ich rzeczywistość to niedożywienie, złe warunki mieszkaniowe, brak czystej wody oraz środków na opłacenie opieki zdrowotnej i edukacji.

Więcej informacji o płacach oraz o praktykach gigantycznych sieci detalistów znajdziesz w rozdziale 4 raportu [„Nabijanie kasy”](#).

- **Czy płaca wystarczająca na życie jest prawem człowieka?**

Tak. Według Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, (artykuł 23): *Każdy pracujący ma prawo do odpowiedniego i zadowalającego wynagrodzenia, zapewniającego jemu i jego rodzinie egzystencję odpowiadającą godności ludzkiej i uzupełnianego w razie potrzeby innymi środkami pomocy społecznej.*

Powszechna Deklaracja Praw człowieka precyzuje, że otrzymywanie godziwej płacy nie powinno wiązać się z koniecznością podejmowania kilku prac ani pracowania w nadgodzinach: *Każdy człowiek ma prawo do urlopu i wypoczynku, włączając w to rozsądne ograniczenie godzin pracy i okresowe płatne urlopy.* Prawa te zostały również zapisane w Międzynarodowym Pakcie Praw Gospodarczych, Społecznych i Kulturowych z roku 1974 (część III, artykuły 7 oraz 11).